

...Onze weg terug naar de stad leek kort, daar het nu dag was en de weg zelf niet zo nat en zo glad meer was als de vorige nacht. De poort was nog niet geopend toen we aankwamen. Een menigte werklieden van allerlei soort stond reeds bijeen en wachtten zoals wij, gedurende enkele minuten, om binnengelaten te worden. Eindelijk ging de poort open en wij trokken naar de haven, op zoek naar ons schip. De kaaien, baai, enz. waren vol volk zoals de vorige dag. We vergrootten de herrie nog door het ontschepen van onze kanonnen enz. Omstreeks 11 uur was alles afgelopen en stonden we klaar om op te trekken, maar het commissariaat deed ons wachten naar de uitreiking van ons rantsoen tot 3 uur 's namiddags. Drie dodelijke uren ! Want we jaren gejaagd om op te trekken en deze nieuwe streek te verkennen. We waren daarenboven verveeld omdat we verplicht werden ter plaatse te blijven. We konden immers onmogelijk rondlopen in de stad, omdat we het ogenblik niet konden voorzien, waarop deze heren het gepast zouden vinden ons te gerieven. Twee van onze paarden ontbraken nog, evenals enkele zadeltassen en een aantal kleinere dingen. Dit valt niet te verwonderen wanneer men de schandalige manier waarop ze overboord werden geworpen, het slechte weder, de donkerte van de nacht, samen met ebbe en vloed, in aanmerking neemt.

Het uitzicht van de troep was eveneens uiterst vervelend. Onze nobele paarden, gisteren morgen nog zo glanzend en opgewekt, stonden daar nu met hangende oren en ruwe, opzichtigte haren. Men kon duidelijk merken hoezeer ze geleden hadden doordat ze uit een heet ruim werden gehaald, daarna in koud water gedompeld en dan, meer dan zeven uur, op een open strand blootstonden aan storm en regen zoals we er verleden nacht te verduren hadden. Een practische illustratie om te bewijzen hoe dwaas het is legerpaarden te verzorgen en te vertroetelen, wanneer ze bestemd zijn voor zulke averij en ontbering. Onze manschappen zagen er afgejakkerd uit. Hun klederen waren helemaal bevuild door het slijk en het nat, hun sabels waren verroest en de berenvellen van hun helmen waren gladgemaakt door de regen. Nochtans gaven ze nog steeds blijk van dezelfde opgewektheid, die immer karakteristiek waren voor de bereden artillerie, inzonderheid voor groep G.

Terwijl we aldus op ons rantsoen wachtten, hadden wij tijd te over om rond te kijken en ons te vermaken met de verrassingen van het tafereel en met de verschillende groepen die op de kaai bijeen stonden. Voorzeker waren de meesten van hen Engelsen en op de koop toe soldaten. De enen zaten te drinken aan de deur van de herbergen, met de knapzak op de rug, klaar om te vertrekken. Anderen hadden zich reeds in beweging gezet en begeleidden de bagage. Dicht bij ons werd een batterij veldgeschut geparkeerd. De paarden stonden in lange rij achter de wagens gebonden en aten kalmpjes hun haver uit hun voederzakken. Ze slingerden die af en toe in de lucht om des te beter aan de laatste nog overblijvende graantjes van hun voedsel te geraken.

Kanonniërs en geleiders lagen in het rond, gereed om in een oogwenk in het gelid te springen of te paard te stijgen. Ze hadden de nacht hier doorgebracht en de as van hun vuren gloeide nog in enkele ruwgebouwde haarden van losse stenen of bakstenen. Onze ogen waren aan zulke dingen gewend.

Er waren echter nog andere dingen te zien, waaraan we niet gewend waren : zo de Vlaamse boeren met hun zwaarmoedige gelaatsuitdrukking. Ze stapten naast hun lange, smalle wagens en hun nobele paarden die ze met bewonderenswaardige vaardigheid doorheen het gedrang voerden bij middelen van lange leizelen. Deze bestonden uit dunne (zeer dunne) koord die door gaten liep, welke in de lompe, sterk versierde kragen of holsters aangebracht waren. Ze droegen een lange, blauwe boerenkiel, die op de borst en de schouders versierd was met borduurwerk in gekleurd sajët. Hun hoofd zat verborren in een rode of witte muts. Vele droegen een lange, dikke pruik en allen hadden houten schoenen aan hun voeten. De vrouwen, met hard, verweerd gelaat, droegen een muts met lange oorlappen, reusachtige gouden hangers in de oren, een zwartfluwelen lint om de schrale hals, een klein kruis op de borst, dat aan het lint hing, en dikke rokken die de heupen breed opzetten. Deze rokken waren kort en lieten een paar stevige benen zien, in ruwe, blauwe kousen gehuld. De zware klompen waren rond de opening versierd met een konijnenvel, dat er als zool in bevestigd was.

Van tijd tot tijd stapte een patroelje gendarmerie, in eenvoudige blauwe uniform, met grote witte grenaden op de panden en de uiteinden van hun reistas, brede buikriem en hoge, stijve, flink gepoetste botten, door de verzamelde menigte. Hun vlug speurende ogen keken zoekend rond, terwijl ze rustig voorbijgingen. Aan de hoek van de kaai lag een groep matrozen (die niet veel van de onzen verschilden wat hun uiterlijk voorkomen betreft) lusteloos op de straatstenen of slenterden met gekruiste armen op en neer. Ze vermaakten zich met de zenuwachtige drukte van een twintigtal soldatenvrouwen, beladen met kinderen of pakken. Hun brede, grijze of verschoten rode klederen waaiden los achter hun uit. Ze worstelden door alle hindernissen heen met een bedrijvigheid, volhoudendheid en bespraaktheid die de matrozen hoogst vermakelijk vonden. Velen van hen plaagden deze amazonen schertsend in gebroken Engels en wisselden ruwe moppen. Bij dit spel trokken de heren, daar de dames meestendeels afkomstig waren van het Groene Eiland, aan 't kortste eind.

Dat waren de taferelen die we gadesloegen, toen een luide schreeuw van ontzetting plots uit de menigte opsteeg en allen tegelijk naar de wallen spoedden. Ik volgde deze beweging. De morgen, ofschoon wat bewolkt, was mooi geweest en de wind matig. Maar naarmate de dag vorderde en de vloed opkwam, was de zuidwestelijke bries geleidelijk tot een storm gegroeid. Ik bemerkte dadelijk, bij het bereiken van de vesting, dat de vlakke kust benoorden, zover als het oog reikte, bedekt was met een laag wit schuim van de geweldige branding die er overheen spatte. Fijne waterdeeltjes, stegen in de wolken op, werden door de wind voortgejaagd en hielden heel de omgeving in een dikke mist. Niets kon er wilder en woester uitzien dan het voorkomen van de kust.

Een eind weegs in zee spoedden talrijke schepen met beperkte zeilen zich naar de haven. Een kleine brik had ze gemist en eer hulp kon verleend worden, werd ze rond de jefée gewenteld en langs zijde in de branding geworpen. Haar toestand was werkelijk hachelijk. De branding barstte vreselijk over haar heen. Het water spatte boven haar masten uit. Ze slingerde van rechts naar links, totdat haar raas in het water plonsden. Ieder ogenblik leek ze om te kantelen. Af en toe lichtte een reusachtige baar, groter dan de voorgaande, haar helemaal op en liet haar dan, plots terugtrekkend, weer op de bodem vallen met een schok die de masten deed buigen en trillen als hengelroeden en haar met onmiddellijke vernietiging scheen te bedreigen. Sommige van haar zeilen waren aan flarden gerukt. Andere, die los sloegen, klaptten en kletterden met een gedruis dat, niettegenstaande het brullen van de branding, van op de wal kon worden gehoord.

De bootslieden leken erg gejaagd en riepen de mensen aan wal onophoudend om hulp, die dezen hun nochtans niet konden brengen. Grote angst greep de verzamelde menigte aan, telkens als het gehavende schip weer in het zicht opdook of in een zee van schuim begraven werd. Velen daalden af naar het strand tegenover haar. Ze kon geen twintig yards van deze lieden verwijderd zijn. En toch konden ze de wanhopige bemanning geen de minste hulp verlenen. Terwijl we aldus in ademloze afwachting de gruwelijke ramp bijwoonden, riep de terugkeer van onze kwartiermeester-generaal ons tegen onze zin van de wal weg om onze tocht te beginnen. We vernamen nadien dat een havenboot er in slaagde de bemanning te redden (er waren geen troepen aan boord). De ongelukkige loods, die moedig zijn leven voor hen had gewaagd, werd echter gedood, doordat de boot plots oprees onder de wulf van het schip, dat zijn hersenen inbeukte terwijl hij op de boeg stond.

Over Oostende weet ik niet veel te vertellen. Mijn tijd en geest werden helemaal in beslag genomen gedurende de weinige uren die ik er vertoefde. Op mij maakte de stad een droevige indruk. Smalle vuile straten; sombere, oudmodische, lage, gemene huizen. Alles omringd door moeras, zandheuvelds of zee. En de zee verminderde, door haar slijkkleur, geenszins het doods effect van het gezicht. Van de versterkingen zag ik nog minder dan van de stad. Te oordelen naar het weinige dat ik zag, lijkt Oostende nochtans meer op water te steunen dan op aarde of steen. Haar grote beveiliging ligt in de gemakkelijheid waarmede de omringende moerassen onder water kunnen gezet worden. Aan de zijde van Blanckenberg, gelegen op een verhevenheid (van zand, naar ik meen), kregen we een vluchtig gezicht op het Fort Napoleon. Ploegen werklieden waren bezig een redoute te bouwen tussen de zandheuvelds in de richting van Nieuwpoort. We beschikten over geen vrije tijd om het ene of het andere te bezoeken.

Of we tevreden waren ten langen laatste en route te zijn uit deze nare stad ! Terwijl we door de straten trokken, op weg naar de bareel, bevonden we, kort nadat we de kaden hadden verlaten, dat we tevens als het rumoer, het gedrang en de verwarring achter ons hadden gelaten. Er warig weinig mensen in de straten. Sommige waren zelfs totaal verlaten.

Het uitzicht, toen we buiten de poorten kwamen, was zo triste en teleurstellend als maar enigzins denkbaar is. Rechtsvoor en links : moeras ! moeras ! mijlen ver. Ze zager er zwart, akelig en verpestend uit. De verte werd verduisterd door een rode mist, veroorzaakt door het zand dat door de storm van uit een rij zandheuvelds (de duinen), die zich langsheen heel de kust uitstrekken, naar het binnenland werd geblazen.

Een rechte, slecht gekasseide en slijkerige baan strekte zich, tussen twee brede sloten vol stilstaand, stinkend water, in het verre verschieft uit. Ze werd hier en daar afgezoomd door enkele verschrompelde wilgen die bogen onder de wind. Hun gewone koude kleur werd nog killer doordat ze al buigend de witachtige keerzijde van hun jong gebladerde vertoonden.

Zo zag het toneel er uit, waarbij onze colonne wonderwel paste, naarmate ze traag langsheen de steenweg vooruitkwam. Manschappen, paarden en wagens waren vuil en zagen er ellendig uit. De mannen te paard leunden naar windzij en hielden allen met opgeheven hand hun helm vast. De kanonnières op de munitiewagens zaten schuin met de rug naar de storm. We waren blij toen we, ongeveer halfweg Ghistelles, aan een bareel, de paarden terugvonden, die ons op het strand ontsnapt waren. De man zegde, dat ze daar heel de nacht hadden gestaan...

(einde)

A.C. MERCER

\$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$

OP HET SPOOR VAN STIERMAN LÈÈZE

In verband met het lied van Stierman Lèèze, zeer wel gekend te Oostende, werden in de tijd nogal wat uiteenlopende meningen geuit en gissingen gedaan. Wie vermoedde toen dat die kerel werkelijk bestaan heeft ?

Inderdaad, bekend met mijn bezorgdheid voor het vinden van het spoor van die beroemde Oostendenaar, bezorgde vriend Jan COOPMAN mij zo pas de fotocopie van een "INGANG BILJET VOOR HET BURGERLIJK HOSPITAEL TE OOSTENDE". Dit stond op naam van een zekere Frans Therry, oud 46 jaar (het briefje was afgeleverd op 2 oktober 1865), zoon van Marie Thiry, gehuwd met Marie Barbee, van beroep VISSCHER en onderaan het briefje staat met de hand bijgeschreven : "bijgenaemd stierman lèèze".

Frans Therry woonde in de Werfstraat nr 30 en werd in het hospitaal verzorgd wegens "varirole" (= pokken).

Hebben we nu den echten te pakken ?

Jef KLAUSING